

6 לאוגוסט 2014

בפקס: 03-5258085

לכבוד

מר גדי אריאלי, מנכ"ל מפלגת הליכוד,
מ"מצודת זאב" ברחוב קינג ג'ורג' 38,

תל אביב

א. נ.,

הנדון: דו"ח ביקורת בעניין ניגוד עניינים של מר משה ליאון

מכוח סמכותי שבסעיף 131 לחוקת הליכוד, הנני לפנות כלפיך כדלקמן:

1. לעיוני הגיעה תלונה, שבגדרה נטען כי בבחירות האחרונות לרשויות המקומיות, מר משה ליאון כיהן כמועמד מטעם או בתמיכת מפלגת הליכוד, עת שבמקביל שותף ממשדו נתן שירותים מקצועיים (שירותי ראיית חשבון) למפלגה האמורה, ובכך מר ליאון היה מצוי בניגוד עניינים לכאורה כלפי המפלגה וחבריה.
 2. מכאן, ביצעתי בדיקה של תוכן התלונה לגופה, וביקשתי לקבל תגובתו של מר ליאון: האם אכן כך אירעו הדברים, והאם קיבל הוא מימון כל שהוא ממפלגת הליכוד בהיותו מועמד לראשות עיריית ירושלים, עת שבמקביל שותף ממשדו העניק שירותים מקצועיים והיה אחראי על הנהלת החשבונות במפלגה.
 3. ממשדו של מר ליאון נשלחה תגובה ובה צוין כי בבחירות המוניציפאליות שאירעו בירושלים, הוגשה רשימת מועמדים משותפת מטעם מפלגת הליכוד ומפלגת ישראל ביתנו, שבראשותה עמד מר משה ליאון. כמו כן, נטען כי משרד רואה החשבון לא היה מעורב כלל בהכנת ההסכם בין הסיעות בקשר לרשימה המשותפת, לא היה מעורב בקביעת התקציב שהוקצה לרשימה המשותפת (תקציב זה נקבע על ידי מנכ"ל המפלגה וח"כ פאינה קירשנבאום ממפלגת ישראל ביתנו) ולא העניק כל שירותים של ראיית חשבון לרשימה משותפת זו.
 4. אם כן, לאחר עיון בנתונים האמורים, לרבות בתגובת משרדו של מר משה ליאון, עולה חשש סביר לניגוד עניינים פוטנציאלי בפועלו של מר ליאון, עת שבכובעו האחד: כיהן כמועמד לראשות עיריית ירושלים בתמיכת ובמימון המפלגה, ובכובעו השני: כיהן כשותף במשרד ראיית החשבון שהיה אחראי על הנהלת החשבונות במפלגה. חוקת הליכוד כבר נתנה חשיבות לעובדה שהגורמים המקצועיים במפלגה לא יכהנו במקביל כמועמדים מטעמה (מחמת החשש לניגוד עניינים), תוך שנקבע בסעיף 152(א) לחוקת האמורה, כי:
- "מנכ"ל התנועה, מנהלי האגפים ועובדי התנועה לא יוכלו להתמודד על תפקיד נבחר כלשהו בתוך התנועה ומטעם התנועה בתקופת כהונתם בתנועה, וכן בבחירות הראשונות שתיערכנה לאחר שיסיימו את תפקידם בתנועה - ובלבד שיהיו בתפקידם לפחות 3 חודשים."**
5. ואמנם אין זה ברור אם קיימת תחולה ישירה לסעיף החוקה שתואר לעיל על מצב הדברים בעניינו של מר ליאון (הואיל ואינו בא בגדר "עובד המפלגה"), אולם, לדידי, מדובר ברציונאליים זהים, הגם שמדובר על נתן שירותים מקצועי, שמשרדו אחראי על מחלקת

הנהלת החשבונות של המפלגה. באשר, לא יהא חולק כי בעת שנותן שירותים מקצועי מכהן במקביל גם כמועמד המפלגה לראשות עירייה, זה האחרון עלול לזכות למעמד מועדף וליתרון בלתי הוגן לכל הפחות בחלוקת התקציבים שבין מועמדי המפלגה ברשויות המקומיות השונות, מחמת יחסי העבודה השוטפים ויחסי תלות הדדים עם גורמי המפלגה, אף אם באופן פורמאלי הוא לא היה מעורב בניהול התקציבים הספציפיים.

6. זאת ועוד, במקרה הנדון, יש לטעמי בניגוד האמור משום חשיבות, נוכח העובדה כי מדובר על ניגוד עניינים פוטנציאלי על יסוד עניין אישי במפלגה המהווה תאגיד וגוף דו-מהותי - ולעניין היותה של המפלגה גוף דו-מהותי, ראה האמור בע"א 8414/08 אריה טל נ' אברהם פריד, תק-על 2008(4), 1001, 1009 (2008), שם פסק בית המשפט העליון באופן ספציפי בענייניה של מפלגת הליכוד, כי:

"מפלגה היא גוף דו-מהותי...כי משנחקק חוק מימון המפלגות, אשר - כמצוטט מפיו מדברי פרופ' אמנון רובינשטיין במהדורה הרביעית של ספרו המשפט הקונסטיטוציוני של מדינת ישראל א', 370 - "שינה באורח יסודי את מערכת היחסים בין המפלגה לבין המדינה, והעניק למפלגה הישראלית מעמד מיוחד במשפט הציבורי", תוך שהאחריות למימון המפלגה מוטלת על הציבור, זכאי הציבור - ואומר שלדידי אכן כך הוא - "כי המפלגה תפעל על פי אמות המידה של שיוויון, הגינות, למטרות הראויות, בתום-לב מתוך הגינות, לא רק במסגרת פעולתה המעין-שלטונית אלא גם בפעולתה הפרטית".

7. ודוק, הערכאות המשפטיות החילו את עקרון האיסור להימצא בניגוד עניינים גם במסגרת המשפט הפרטי (ולא רק בגדרי המשפט הציבורי), ואכן כך נפסק בבג"צ 595/89 משה שמעון נ' שלום דנינו, הממונה על מחוז הדרום במשרד הפנים ואח', פד"י מד(1) 409, 413:

"העיקרון בדבר האיסור על ניגוד עניינים..תחילתו של עיקרון זה כעניין מוסרי שבין האדם לבין עצמו. לימים הוא הפך - מכוח הקונסנסוס החברתי העומד ביסודו - כעניין של משפט החל ביחסים שבין אדם לבין זולתו (ראה י' זמיר, "אתיקה בפוליטיקה" משפטים יז (תשמ"ז-מ"ח) 250). בישראל הכירו בתי המשפט בשורה ארוכה של פסקי-דין, כי העיקרון בדבר איסור על ניגוד עניינים אינו אך עניין מוסרי שבין אדם לבין עצמו, אלא הוא הינו עיקרון משפטי המשתרע על כל תחומי המשפט. הוא חל בתחומי המשפט הפרטי והמשפט הציבורי גם יחד."

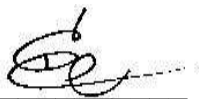
8. ויבואר למען הסר ספק, כי אף שנטען בפניי כי מר ליאון לא קיבל העדפה כל שהיא בפועל מעצם היותו שותף במשרד ראיית החשבון של המפלגה במקביל להיותו מועמד מטעם המפלגה (כפי שעולה מתגובתו של משרד ראיית החשבון), הרי שאין בדבר כדי לשנות מחוות דעתי, באשר: עקרון ניגוד העניינים, איננו מובנה אך על כך שהתקיים ניגוד שכזה בפועל, אלא די בחשש פוטנציאלי להתקיימותו של הניגוד כדי להפוך את הכהונה המקבילה לבלתי תקינה, כאמור בדבריו של פרופ' אהרון ברק במאמרו "ניגוד אינטרסים במילוי תפקיד", משפטים י', התשמ"מ, 11, 12:

"הכלל האוסר ניגוד עניינים, משמעו איסור על אדם להימצא במצב כזה. האיסור אינו רק על שיקול הדעת בביצוע הפעולה או התפקיד. האיסור הוא על המצאות במצב שבו עלול להיות ניגוד עניינים, מטרת הכלל היא למנוע את הרע בטרם יארע. הכלל צופה פני העתיד. אין זה מעלה או מוריד אם בפועל שיקול הדעת הוא ראוי. גם אין זה מעלה או מוריד אם

בפועל נגרם נזק או הוענקה טובה לזה שלמענו פועלים. אכן, מטרת הכלל היא למנוע פיתוי מאדם ישר והגון בבחינת 'אל תעמידונו בפני נסיון'. הטענה הנשמעת לעתים קרובות: 'סמוך עלי, לי זה לא יקרה. אני אדע להבחין בין ענייני האישיים ובין ענייני התפקיד' אינה לעניין. הכלל של ניגוד אינטרסים בא למנוע מאדם מסור ונאמן מלהימצא במצב פוטנציאלי של ניגוד אינטרסים."

9. אם כן, לאחר שעולה כי כהונתו המקבילה של מר ליאון (כפי שתוארה לעיל) לוותה לדידי בניגוד העניינים, ולאור כל המוטעם לעיל, הנני לקבוע מסקנותיי ולהמליץ בפניך כי עליך ו/או על מזכירות המפלגה, יהא לקבוע נהלים ברורים שיאסרו על כל נותן שירותים למפלגה, להציג מועמדותו לכל תפקיד ציבורי מטעם המפלגה, וזאת לשם שמקרה מסוג זה, המציב את נותן השירותים בניגוד עניינים מובנה, לא יישנה בעתיד. אודה, בהקשר זה, על עדכוןך בדבר היענות למסקנותיי ולהמלצתי לעיל.

בברכה,

גלילי שי, עורך דין
מבקר מפלגת הליכוד